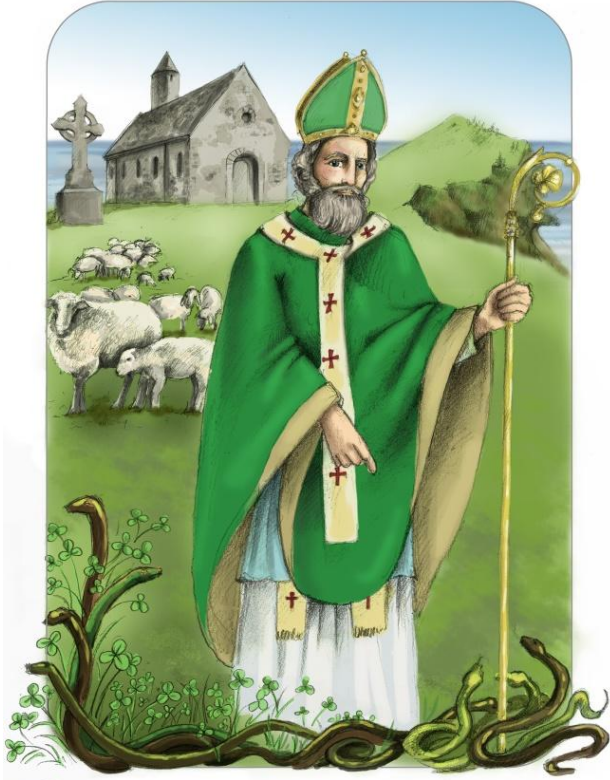

17. mars: St. Patrick av Irland

Den hellige Patricks liv viser oss tydelig at en helgen er en person som har lært seg å stole helt og full på Gud. St Patrick har selv skrevet en fortelling om sitt liv, som han kalte *Bekjennelser*, og det er den vi vil bruke her for å lære mer om ham.

Patrick ble født for over 1.600 år siden ute på landsbygda, på vestkysten av det som i dag er Storbritannia, men som på den tiden ennå lå under romersk styre. Patricks foreldre var etterkommere av romere, men selv om

bestefaren hadde vært prest og faren diakon, brydde ikke Patrick seg om Gud. I fortellingen om sitt liv skriver han at folk hadde vendt seg bort fra Gud og ikke lenger ville høre på prestene sine.

Da Patrick var blitt 16 år, skjedde det noe som snudde livet hans på hodet: Sjørøvere seilte mannsterkt inn fra vest og tok Patrick og tusenvis av andre til fange. Fangene ble ført over havet til Irland, og spredt for alle vinder. I seks år måtte Patrick tjene som slave for en irsk høvding. Han ble satt til å gjete sauer. Det var en tøff jobb, for han måtte være ute hver dag, sommer som vinter, i snø og regn og stekende sol. Patrick frøs og sultet; han følte seg fryktelig ensom og lengtet hjem til foreldrene sine.

I denne fortvilte situasjonen begynte Patrick å be Gud om hjelp av hele sitt hjerte. Da kjente han at Gud trøstet ham som en Far som trøster sin sønn. Patricks tro våknet, og han begynte å be mer. Patrick merket at Gud var nær ham og beskyttet ham, og han forstod at Gud alltid hadde vært der, enda før Patrick kjente Gud. Mens Patrick gjette sauene ute på de frodige grønne engene i Irland, kunne han nå be hundrevis av bønner, både natt og dag. Kjærligheten hans til Gud vokste. Patrick begynte å skjønne hvor stor Gud er; at han er den som alltid har vært, er og vil være, og den som holder alt som er skapt oppe. Han angret på at han hadde glemt bort Gud i hele ungdomstiden sin.

I løpet av disse seks årene lærte Patrick seg å snakke irsk. En natt hørte Patrick en stemme som sa til ham: «Du har fastet vel. Snart skal du få vende tilbake til landet der du ble født.»

Kort etter sa stemmen: «Se, skipet ditt er klart.» Patrick følte at han hadde fått klarsignal av Gud til å rømme fra den irske høvdingen. Han gjorde seg klar. Det var mange mil å gå ned til havnen der skipet skulle komme inn; Patrick måtte gå i mange dager. Han rakk frem akkurat før skipet skulle seile av sted igjen. Han spurte kapteinen om å få bli med, men kapteinen svarte bryskt: - Du kan bare våge å prøve å bli med oss!

Patrick ble fryktelig skuffet! Hva skulle han finne på nå? Han snudde og begynte på veien tilbake til hytten hvor han bodde. På veien ba han til Gud. Ennå før han hadde fått sagt bønnen ferdig, hørte han en mann som ropte fra skuten: - Skynd deg! Mennene om bord spør etter deg! Patrick snudde og løp tilbake. Mennene sa at han fikk komme om bord, for de stolte på ham. Patrick skjønnte at de ikke var kristne, men han håpet at de ville begynne å tro.

De seilte nå i tre dager før de nådde land igjen. Deretter måtte de gå til fots gjennom uendelige skoger i fire uker. Maten tok slutt, alle var utsultet, og kapteinen ble bitter. Han sa til Patrick: - Hva nå, Kristmann? Du forteller oss at din Gud er stor og allmektig – hvorfor kan du ikke be for oss, siden vi holder på å sulte i hjel? Det er jo ikke tegn til folk her! Da sa Patrick til dem: - Vend dere i tro av hele hjertet til Herren min Gud, for ingen ting er umulig for ham, slik at han kan sette mat foran dere – nok til å gjøre dere helt mette! Gud har i overflod av alt, over alt.

Og med Guds hjelp var det akkurat det som skjedde! En flokk villsvin kom plutselig mot dem. Mennene slaktet villsvinene og stekte kjøttet, og alle spiste seg gode og mette. Etter dette hadde de nok mat helt til de møtte på folk. Mennene takket nå Gud av hele hjertet, og de fikk stor respekt for Patrick.

Vi vet ikke helt hvilket land Patrick var kommet til, men det er trolig at det var Frankrike, og at han ble der et par år før han klarte å komme seg hjem igjen til Britannia. Foreldrene ble overlykkelige over å få sønnen sin tilbake! De ba Patrick om å love dem at han aldri mer skulle reise fra dem.

Men mens Patrick var hos foreldrene sine, fikk han et underlig nattesyn: En mann som het Victoricus kom fra Irland med så mange brev i armene at de ikke kunne telles. Han gav Patrick ett av dem, og Patrick begynte å lese. Det var som om han hørte stemmene til menneskene han hadde møtt i Irland: De ropte: «Vi trygler deg, hellige gutt, om å komme og vandre blant oss igjen.» Patrick ble svært rørt, og så våknet han. Han forstod at Gud kalte ham til å reise tilbake til Irland og fortelle folket der om Jesus Kristus.

For å bli i stand til det, måtte Patrick selv få mer opplæring i troen. Han reiste derfor til Frankrike, hvor han hadde sett at det fantes kirker og klostre. Det kan godt hende at han traff den hellige Martin av Tours der – den romerske kavalerioffiseren som ble kristen, og det kan ha gjort et stort inntrykk på Patrick, for den hellige Martin hadde brukt livet sitt på å forkynne evangeliet om Kristus til folk i Frankrike. Patrick fikk undervisning i å forstå Bibelen og ble viet til prest. Mens Patrick studerte, fortsatte han å be, for det var i bønnene han merket Guds nærvær. En natt hørte han at noen talte i ham myndige ord han ikke kunne forstå, annet enn helt på slutten: «Den ene som ga sitt liv for deg, det er han som taler i deg.» Patrick forstod da at det var Jesus som hadde talt til ham, og han våknet full av glede.

Ennå før Patrick reiste fra Frankrike ble han viet til biskop. Nå samlet han noen prester og andre som kunne hjelpe ham i det store oppdraget med å bringe evangeliet om Jesus Kristus til irene. Deretter satte han kursen mot Irland.

I Irland fantes det allerede noen få grupper mennesker som var blitt kristne, men de holdt stort sett til sør i landet. Biskop Patrick reiste vidt omkring i det midtre, nordlige og vestlige Irland. Folk flest var tilhengere av druidetroen, en hedensk tro som dyrket solen, eiketrær og fjell, og som ofret til avguder.

Det ble en lang og vanskelig oppgave for Patrick å overbevise høvdingene og folket om at Jesus hadde noe annet og bedre å gi dem: Kristus var kommet for å lære oss kjærlighet og vise oss veien til evig liv hos Gud. En av høvdingene forsøkte til og med å drepe ham, men Gud kom Patrick til hjelp, og høvdingen lot seg døpe sammen med hele stammen sin. Ofte la druidene biskop Patrick for hat, for han ba dem om å ta ned steinhelligdommene deres og trærne de holdt for hellige, men han gjorde det alltid med stor respekt og forfulgte dem aldri. En gang ble han rundstjålet og banket opp, en annen gang ble han tatt til fange og lå i lenker i 60 dager. Men Gud var alltid med ham, og lot ham gjennom drømmer han hadde om natten få vite om at hjelpen var nær.

Litt etter litt greide biskop Patrick å få omvendt stadig flere mennesker. Unge jenter og gutter kom til ham og spurte om å få følge Kristus. Biskop Patrick oppmuntret disse unge kristne til å bygge klostre, og han utdannet og viet kristne menn til prester.

Patrick selv har ikke skrevet så mye om alt han gjorde på Irland, men det finnes en del legender om ham som er blitt fortalt opp gjennom århundrene. En av dem er om hvordan biskop Patrick forklarte at Gud er én Gud, men samtidig tre personer: Far, Sønn og Hellig

Ånd. Da plukket biskop Patrick en liten trekløver, som det vokser mange av overalt i Irland, og holdt den opp: - Se, sa han. - Akkurat som trekløveren har tre blader som møtes i én stilk – slik er Gud tre i én! Bilder av St. Patrick viser ham derfor ofte med en trekløver i hånden eller med trekløvere som vokser rundt ham.

En annen legende forteller at St. Patrick fordrev alle slanger fra Irland. Den dag i dag finnes det hverken slanger eller ormer der, men det kan godt hende at det er fordi Irland er en øy som slanger aldri har greid å komme seg over til etter istiden. Legender er ofte litt eventyrpreget.

Mange i Frankrike hadde ledd av Patrick da han ville dra til Irland, og en del hadde til og med forsøkt å forby ham å reise, men i løpet av de årene St. Patrick misjonerte i Irland døpte han tusenvis av irer og fikk bygget over 300 kirker. I sin *Bekjennelse* skriver han at særlig slavekvinnene som var blitt døpt viste stort mot i å etterfølge Kristus, og var villige til å tåle trusler og forfølgelse for sin tro.

St. Patrick skrev mot slutten av livet sitt, at han ønsker å takke Gud av hele sitt hjerte for all hjelpen han hadde fått av ham i de mange ulike situasjonene han hadde kommet opp igjennom hele livet sitt. Han skriver disse avsluttende ordene til de kristne i Irland: «Jeg bruker meg selv opp for dere, for at dere skal kunne ha meg som deres. Jeg har reist overalt blant dere for deres egen skyld, gjennom mange farer, helt til de fjerneste steder ingen bodde bortenfor og dit ingen ville dra, for å døpe, ordinere prester eller bringe folket til å oppfylle Guds vilje. Det er alene ved Guds gave at jeg flittig og helt frivillig har gjort dette for deres beste.»

Den hellige Patrick døde den 17. mars i året 461, der han hadde bygget sin første kirke - i Saul, Downpatrick i Nord-Irland. Der er han også begravet. Han ble med en gang utropt som helgen av det irske folk, og er blitt Irlands vernehelgen. Minnedagen hans den 17. mars er Irlands nasjonaldag. Irene går i tog og kler seg i grønt, og mange fester små pins med trekløvere eller grønne bånd på seg.

Vi har bevart én bønn etter den hellige Patrick. Den kalles «St. Patricks brynje». (En brynje er en trøye av metallringer som riddere i Middelalderen brukte som beskyttelse.) Bønnen er fin å be når vi vil at Gud skal beskytte oss:

Herre, jeg binder meg i dag til din makt.

Du holder meg, du leder.

*Du vokter, lytter til min trang.
Du lærer meg visdom.
Ditt skjold verner, ditt ord åpner min munn.
Din hærskeforsvarer meg.*

*Kristus hos meg og i meg,
bak meg og foran meg,
ved siden av meg.
Kristus som vinner meg,
som oppreiser meg.
Kristus under meg og over meg,
hos meg i fred og i fare.
Kristus i hjertene til dem som elsker meg,
i ordene fra alle ukjente,
i ordene fra dem som står meg nær. Amen.*